

ЗМІСТ

Життя та наукова спадщина Івана Олександровича Гуржія

- Гуржій О.І.* Про що свідчать дарчі надписи (маргіналії) на авторських книгах (на прикладі власної бібліотеки (м. Київ) і особистого фонду ім. І. О. Гуржія, який зберігається в Черкаському національному університеті ім. Б. Хмельницького) 8

Історіографія

- Ланиши С.А.* Історіографія досліджень функціонування Правління Гетьманського уряду (1734–1750 рр.) 12
- Якименко Л.І.* Дворянство Лівобережної України у візії Івана Павловського 14
- Пошивайло С.Г.* Назви глин Опішного: історіографічний огляд 17
- Постольник І.В.* Українське селянство на сторінках часопису «Київська старовина» (кінець ХІХ ст.) 19
- Волошенко В.О.* Питання селянської освіти в інтерпретації авторів «Киевской старины» (1882–1906) 21
- Михайлюк Ю.М.* Політична активність литовсько-руської знаті у висвітленні Дмитра Гловайського 24
- Гончаренко Л.Л.* Німецька історіографія колоніальної політики Отто фон Бісмарка 27
- Романцова Н.І.* «Історія України-Руси» Михайла Грушевського в оцінці радянської історіографії 29
- Стопчак М.В.* Боротьба Директорії УНР з ліворадикальними українськими політичними силами: радянська історіографія 31
- Волошин М.М.* Львівський осередок української етнографії в 40–50-х рр. ХХ ст.: історіографічний аспект 35
- Дмитренко А.А.* Україна в міжнародних відносинах 1944–1991 рр.: історіографія проблеми 38
- Самойленко Н.І.* Болгарська тематика на сторінках «Українського історичного журналу» (1985–1991 рр.) 40
- Бондаренко О.В.* Соціально-правовий статус купецтва Російської імперії в 1775–1870 рр.: сучасна історіографія 42
- Серяков О.А.* Реформа адвокатури 1864 р. у Російській імперії: сучасна історіографія 45
- Власюк І.М.* Становище Православної церкви у Західній Україні та Західній Білорусі міжвоєнного періоду (1921–1939 рр.): огляд сучасної історіографії 47
- Горло Н.В.* Спорудження Дніпровського гідрокаскаду в 1950–70-х рр.: сучасна історіографія 50
- Івченко О.О.* Соціально-економічні перетворення в українському селі 1953–1959 рр.: сучасна історіографія 53
- Федоренко Я.А.* Соціально-економічні та суспільно-політичні перетворення в українському селі періоду незалежності: історіографія проблеми 55
- Чорна Н.М.* Торговельно-економічне співробітництво України та Польщі в 2004–2010 рр.: історіографія проблеми 57
- Івангородський К. В.* Етнополітичні та теоретичні аспекти реконструкції етногенезу східних слов'ян у сучасній білоруській історіографії 61

Джерелознавство, теорія та методологія історії

- Петровиц В.В.* Джерела вивчення історико-топографічного розвитку міста Володимира Х–ХVIII ст. 66
- Лопачька Н.М.* Актові, статистичні матеріали та епістолярії як джерела до історії Дерманського монастиря (кінець ХVI – перша половина ХVII ст.) 68
- Кісізь В.Л.* Джерела «Сводной Галичско-Русской летописи с 1772 до конца 1800 года. Часть II» Антона Петрушевича 70

<i>Біла О.М.</i> Публікації газети «Вольнь» як джерело для вивчення історії Волинської губернії (XIX – початок XX ст.)	73
<i>Казмірчук О.А.</i> Красзнавча діяльність священників Волинської губернії і висвітлення її результатів на сторінках «Вольнских епархиальных ведомостей»	76
<i>Мірошніченко С.В.</i> Джерелознавчі аспекти дослідження періодичного друку Слобідсько-Української (Харківської) губернії XIX – початку XX ст.	78
<i>Петренко І.М.</i> Епістолярні і мемуарні джерела дослідження громадської діяльності Єлизавети Милорадович	81
<i>Герінбург О.В.</i> Статистико-демографічні дослідження Херсонського земства: огляд джерельної бази	82
<i>Ковальська Л.А.</i> Архівні джерела з історії партизансько-підпільного руху Луганщини років Великої Вітчизняної війни	85
<i>Терещенко Т.В.</i> Соціально-побутова сфера села центральних областей України періоду відбудови (1943–1950 рр.) в архівних джерелах	88
<i>Турчійсько-Кадирова Л. Г.</i> Діловодний рівень зв'язків (на прикладі документів з архівної творчої спадщини композитора Юлія Мейтуса)	90
<i>Оленченко О.В.</i> Владні моделі християнського середньовіччя: варіант Ромейської імперії	93
<i>Ціватий В.Г.</i> Концепти «війна» і «мир» у суспільно-політичній думці доби раннього нового часу (XVI–XVIII ст.): інституціонально-дипломатичний аспект	96
<i>Сидорович О.С.</i> Теоретичні передумови зародження і розвитку споживчої кооперації в Наддніпрянській Україні	99
<i>Каросва (Соломонова) Т.Р.</i> Втягнення подолан у загальнодержавний інформаційний простір як ознака модернізації місцевого суспільства на початку XX ст.	101
<i>Тельвак В.В.</i> Монографічна Грушевськiana: спроба узагальнення	104
<i>Масненко В.В.</i> Консервативна парадигма українського націогенезу: візія В'ячеслава Липинського	107
<i>Шваб Л.П.</i> Генеза концепції тоталітаризму	111
<i>Овчаренко А.О.</i> Деякі теоретичні основи усної взаємодії в політиці	114

Історія науки та техніки

<i>Гоцляк В.В.</i> Розвиток історичних знань у другій половині XVIII ст. і Григорій Сковорода	116
<i>Мацелюх К.С.</i> Волинь у наукових дослідженнях Петра Абрамовича	118
<i>Ховрич С.М.</i> Наукові відрядження освітян за кордон як важлива складова розвитку української науки (друга половина XIX – початок XX ст.)	121
<i>Борис Т.П.</i> Створення і діяльність Київського художньо-промислового і наукового музею (1894–1918 рр.)	123
<i>Новіцька Ю.Й.</i> Науково-педагогічна діяльність Валерія Яворського в Кракові за часів Австро-Угорської монархії	126
<i>Ситнікова А.С.</i> Передумови створення селекційно-насінного відділу Головцукру	128
<i>Олійник А.В.</i> Олександр Філіповський як завідуючий Секціями рільництва та економіки Сільськогосподарського наукового комітету України (1922–1925 рр.)	131
<i>Боровик О.Б.</i> Федір Моргун як учений-агроном та організатор ґрунтозахисної системи землеробства	134
<i>Овчаренко Ю.С.</i> Володимир Марченко та розвиток фізичної математики у ФТІНТ	137
<i>Ушенко П.А.</i> Харків як науковий і виробничий центр радянського кондиціонеробудування	139
<i>Самойленко Н.С.</i> Прикордонний Білорусько-російсько-український Університетський Консорціум як приклад стійкого освітньо-наукового співробітництва	141

Антропологічний вимір історії

<i>Яковенко Г.Г.</i> Домашня освіта у житті та діяльності науковців Імператорського Харківського університету	145
<i>Сердюк Ж.М.</i> Становлення середньої жіночої освіти в Одесі (XIX – початок XX ст.)	147
<i>Зіміна М.В.</i> Добročинність поміщиків Південної України в медичній сфері та соціальному захисті населення (друга половина XIX – початок XX ст.)	149
<i>Радюгуз С.А.</i> Віктор Кіріпчов очима сучасників	152
<i>Дрогобицька О.Я.</i> Режим дня української сільської інтелігенції Галичини (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.)	154
<i>Кравченко О.В.</i> Олександрівський головний комітет: допомога дітям-сиротам на початку XX ст.	156

<i>Жванко Л.М.</i> Проблеми соціального захисту дітей біженців Першої світової війни за доби Української Центральної ради.....	158
<i>Труш С.М.</i> «Лицарі без страху і докору»: проблема конструювання метапортрета співробітника Губернської надзвичайної комісії (на матеріалах Харківської губернської Надзвичайної комісії 1919–1922 рр.)	161
<i>Вороніна М.С.</i> Євгенія Бош – полум'яна революціонерка (гендерний аналіз особистості)	163
<i>Салтан Н.М.</i> Професійна освіта як фактор соціалізації жіноцтва України в 1920 – на початку 30-х рр.	166
<i>Новікова О.М.</i> Селянка Радянської України у системі сімейних взаємостосунків 1930-х рр.	168
<i>Гінда В.В.</i> Культура поведінки вболівальників і спортсменів в окупованій нацистами Україні (1941–1944 рр.)	170
<i>Іржавська А.П.</i> Негативний вплив нацистського фізичного терору періоду Другої світової війни на морально-психологічний стан східних слов'ян	172
<i>Гребеньова В.О.</i> Складові дитячої субкультури в Україні на початку ХХІ ст.	175

Історичні аспекти етносоціальних і демографічних процесів

<i>Присяжнюк Ю.П.</i> Історичні передумови інтелектуальної еміграції українців до Росії у ХVІІІ ст.	178
<i>Романова О.М.</i> Лісова русалка в обрядах і віруваннях східнослов'янських народів	180
<i>Попова Н.О.</i> «Національна міфологія» та розвиток національної ідентичності в третій чверті ХІХ ст.	182
<i>Майор Р.І.</i> Національна свідомість та труднощі формування української ідентичності русинів Закарпаття у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.	184
<i>Москалець В.К.</i> Декларації лояльності до імперії як елемент ідентичності єврейських підприємців Дрогобича	187
<i>Філатова О.Б.</i> Соціально-професійний склад представників німецької етнічної меншини Харкова в ХІХ ст.	189
<i>Авдєєва О.С.</i> Етнічна структура населення Північного Приазов'я наприкінці ХІХ ст. (за матеріалами Першого Всеагального перепису населення Російської імперії 1897 р.)	191
<i>Бойко Я.В.</i> Розміщення та структура зайнятості економічно активного населення в регіонах Наддніпрянської України наприкінці ХІХ ст.	193
<i>Батирєва І.М.</i> Трансформації соціально-демографічної структури сільського населення Східного Поділля в другій половині ХХ ст.	196
<i>Жульканич Н.М.</i> Грошові доходи як чинник підвищення життєвого рівня сільського населення Карпатського регіону (друга половина 1960–90-х рр.)	199
<i>Троцька В.І.</i> Гончарні горни для випалювання іграшки Опішненського гончарного району ХХ – початку ХХІ ст.	202
<i>Ликова О.Г.</i> Музеєфікація гончарної спадщини Михайла Китриша	204
<i>Бережна Н.В.</i> Вірмени Центральної України наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. (історико-статистичний аспект дослідження)	206

Культура та духовність українців

<i>Лукашевич О.А.</i> Віхи історії української мови в контексті внутрішньої політики Росії ХVІІІ ст.	209
<i>Новак А.В.</i> Інтелектуальна взаємодія Галичини та Наддніпрянської України як складова українського національного руху другої половини ХІХ ст.	215
<i>Жуков С.М.</i> Система професійної підготовки педагогічних кадрів для мережі земських шкіл Харківської губернії (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)	217
<i>Сергієнко В.Г.</i> Становлення мережі православних церковних братств Лівобережної України в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.	219
<i>Гончар М.І.</i> Діяльність церковнопарафіяльних шкіл Подільської губернії у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. (За матеріалами «Подольських єпархіяльних ведомостей»)	222
<i>Рудянин І.П.</i> Участь греко-католицького духовенства у роботі товариства «Сільський господар» (1899–1914)	224
<i>Музика О.Д.</i> Українізація освіти в УНР доби Центральної Ради: здобутки і проблеми	226
<i>Артеменко О.О.</i> Духовно-культурне життя українського села за умов становлення радянської влади в Україні (1920–1921 рр.)	229
<i>Чокан К.П.</i> Внесок херсонських кооперативних товариств у розвиток освітніх та культурних установ Півдня України (1920-ті рр.)	231

<i>Земзюліна Н.І.</i> Вплив громадських організацій на розвиток освіти та загального культурного рівня населення Черкащини в 1920–30-х рр.	233
<i>Стельникович С.В.</i> Офіційна україномовна преса Генерального округу «Житомир» (1941–1944 рр.)	235
<i>Нікіфоров К.С.</i> Рада у справах Російської Православної Церкви на сторінках «Журналу Московської патріархії» (1943–1954 рр.)	238
<i>Капітан Л.І.</i> Реформатська церква Закарпаття у контексті антирелігійної політики радянської адміністрації повоєнних років	240
<i>Сичевський А.О.</i> Релігійне життя старообрядців села Чолівка Коростенського району Житомирщини у 1944–1990 рр.	244
<i>Лаврут О.О.</i> Вивчення української мови в школах Сталінської області (друга половина 40 – початок 50-х рр. ХХ ст.)	247
<i>Якименко І.А.</i> Сільська школа України в повоєнний період: реалії стану та функціонування (1943–1955 рр.)	251
<i>Лисак В.Ф.</i> Якість і рівень побутового обслуговування селян України у 1950–60-х рр.	253
<i>Чмільова С.В.</i> Культурно-дозвілєві пріоритети сучасного селянина та можливості їх задоволення в клубному закладі (за матеріалами соціологічного опитування сільського населення Черкаської області)	256

Україна в умовах трансформації модерної доби

<i>Касян А.І.</i> Проект всестанової волості як вияв кризи існуючого селянського самоврядування	260
<i>Тимець І.В.</i> Тютюнництво в Галичині наприкінці ХVІІІ – ХІХ ст. (за матеріалами з маєтків Лянцкоронських)	262
<i>Кравченко Р.І.</i> Повітові остроги в Харківській губернії наприкінці ХVІІІ – на початку ХІХ ст.	264
<i>Хададова Ф.Т.</i> Основні напрями діяльності Житомирського міського магістрату (кінець ХVІІІ – 40-і рр. ХІХ ст.)	267
<i>Черемісін О.В.</i> Культура управління містами Півдня України в кінці ХVІІІ – на початку ХХ ст.	269
<i>Бахов Г.П.</i> Роль місцевих органів влади щодо промислового будівництва в містах Херсонської губернії (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)	272
<i>Брмілов В.С.</i> Земська лікувально-продовольча допомога сільськогосподарським робітникам на Півдні України	274
<i>Золотар Л.М.</i> Залізничне будівництво в Таврійській губернії (60–70-ті рр. ХІХ ст.)	277
<i>Панченко В.С.</i> Посадові порушення мирових суддів на Волині в 1871–1919 рр.	279
<i>Волос О.В.</i> Земські зусилля в боротьбі з конокрадством	283
<i>Вісун В.В.</i> Діяльність кооперативних сільськогосподарських товариств у Волинській губернії (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)	286
<i>Сугак В.В.</i> Характеристика умов договору найму промислових робітників Південної України в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.	288
<i>Силка О.З.</i> Спектр сільських об'єднань громадян на території Лівобережної України наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.	290

Новітня історія України

<i>Синявська Л.І.</i> Використання праці східних робітників у важкій промисловості України періоду Першої світової війни	293
<i>Потанов О.М.</i> Законодавчі зміни у сфері функціонування органів місцевого самоврядування за часів Тимчасового уряду	294
<i>Седляр А.В.</i> Діяльність Житомирської ради об'єднаних громадських організацій та її Виконавчого комітету (1917 р.)	297
<i>Іващенко В.А.</i> Особливості кадрового складу податкового апарату Української держави гетьмана Павла Скоропадського та його соціально-економічне забезпечення	300
<i>Корновенко С.В.</i> Політична програма селянства України та принципи облаштування тилу цивільними властями Білого руху Півдня Росії в 1919 р.	302
<i>Стаценко Д.В.</i> Сходження з політичної арени Української партії лівих соціалістів-революціонерів (борбистів) (на матеріалах Полтавської губернії УСРР)	306
<i>Делія О.В.</i> Українська інтелігенція у політичних зведеннях ОДПУ (1922–1930 рр.)	309
<i>Олійник М.П.</i> Колективізація на Поділлі в роки НЕПУ	310
<i>Скрипчинська Н.О.</i> Оподаткування українського села в умовах суцільної колективізації (1927–1929 рр.)	313

Онішко Т.В. Обмін досвідом між українськими та закордонними кооператорами: практика 1920-х рр.	315
Дем'янюк О.Й. Особливості економічного розвитку Західної Волині у 1920-х рр.	318
Мартинюк Я.М. Особливості та результати проведення виборів до органів самоврядування Волинського воєводства в 1920–30-х рр.	320
Москаленко В.Г. Історія становлення пасивного виборчого права в УРСР (1930-ті рр.)	323
Білоус О.П. Початок бойової діяльності та перші рейди Сумського партизанського з'єднання в 1941–1942 рр.	325
Нанівська М.М. Соціально-економічне становище Дрогобицько-бориславського нафтопромислового району в четвертій п'ятирічці (1946–1950 рр.)	328
Боковня В.М. Особливості суспільно-політичного життя України в 1953–1957 рр.	331
Каковкіна О.М. Відрядження до Болгарії фахівців українських промислових підприємств у 1950–60-х рр.	333
Ралко Р.С. Проблема періодизації руху студентських будівельних загонів у СРСР	337
Плахута В.В. Діяльність цивільної оборони УРСР з розмінування	339

Всесвітня історія

Мельничук І.А. Ординський та кримський напрями у зовнішньополітичній стратегії Литви (кінець XIV – кінець XV ст.)	342
Драч О.О. Форми громадської підтримки вищої жіночої освіти в Російській імперії (друга половина XIX ст.)	345
Вергун С.І. Транспортна жандармерія доби «Великих реформ» 1860–70-х рр. у Російській імперії	348
Коляда І.А. Транспортна жандармерія в умовах Першої Російської демократичної революції 1905–1907 рр.	351
Гайдай О.М. Торговий дім «І. Г. Харитоненко з сином» на Всесвітній виставці в Парижі 1900 р.	353
Роціна Л.О. УГКЦ Канади й України: характер зв'язків та реалії взаємодії	355
Пасічна Ю.Г. Політичні партії у вирішенні аграрної проблеми за Тимчасового уряду Росії (березень–листопад 1917 р.)	357
Панасюк О.П. Проголошення Білоруської Народної Республіки: передумови, причини та особливості	360
Босчко В.Ф. Скликання законодавчого Сейму та розробка попередніх проектів Конституції Польської Республіки (січень–червень 1919 р.)	362
Грянник В.О. Боротьба щодо конституційного устрою Королівства сербів, хорватів та словенців	364
Мальшина К.В. Державотворчий ідеал у словенській політичній дискусії (перша половина 1920-х рр.)	368
Олещук Н.Ю. Радянсько-польські дипломатичні відносини в контексті польської «політики рівноваги» (січень 1934 – травень 1935 рр.)	370
Пилипович Т.В. Український чинник у формуванні Армії генерала Андерса на території СРСР періоду Другої Світової війни	372
Шугай Л.Г. Розробка програми освоєння цілих земель у Казахстані	375
Щербань П.М., Щербань Т.Ю. Турецько-мусульманське питання як фактор загострення суспільно-політичної кризи в Болгарії 1980-х рр.	377
Ключак О.З. Прискорення євроінтеграційних процесів та їхній вплив на формування польської зовнішньої політики в 1990–1993 рр.	380
Гарбарук А.С. Республіка Польща – Полонія: механізми підтримки спільноти історичною батьківщиною в Україні	381
Наші автори	384

